

Міністерство освіти і науки України
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Вченої ради ЗУІ
протокол №2 від 30 березня 2021 р.

Із змінами та доповненнями,
затвердженими Вченою радою,
протокол №2 від 31 березня 2022 р.

Уведено в дію наказом ректора
№31-Вн від 31 березня 2022 р.

Ректор _____ Черничко С.С.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ГЕОГРАФІЯ)»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ **Перший (бакалаврський) рівень**

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ **Бакалавр**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ **01 Освіта / Педагогіка**

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ **014 Середня освіта (Географія)**

Берегове– 2022

ЗМІСТ

1.	Преамбула	
2.	Профіль освітньої програми	
3.	Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність	
4.	Форми атестації здобувачів вищої освіти	
5.	Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	
6.	Вимоги професійних стандартів	
7.	Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти	
8.	Додатки	

ПРЕАМБУЛА

Освітня програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка розроблена до затвердження Стандарту вищої освіти відповідного рівня і відповідної спеціальності. При розробці програми приймалися до уваги відповідні положення професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

ОП 014 Середня освіта (Географія) розглянута та затверджена Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, протокол №2 від 31 березня 2022 р.

Освітня програма розроблена проектною групою на кафедрі географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II у складі:

1. Іжак Тібор Йосипович – гарант освітньої програми, кандидат географічних наук, заступник завідувача кафедри географії та туризму; керівник проектної групи;
2. Молнар Йосип Йозефович – кандидат географічних наук, завідувач кафедри географії та туризму;
3. Молнар Д. Стефан Стефанович – доктор філософії з галузі „Природничі науки”, доцент кафедри географії та туризму;
4. Вінце Тімео Тіберіївна – доктор філософії з галузі „Природничі науки”, доцент кафедри географії та туризму.

Залучені стейкхолдери:

1. Ковач Андрій Андрійович – директор ліцею з гуманітарним та природничим профілем с. Великі Береги;
2. Кантор Йосип Йозефович – начальник Відділу освіти Великодобронської ОТГ Ужгородського району Закарпатської області;
3. Галас Катерина Палівна – заступник директора Варівського ліцею імені Ференца Ракоці II.

Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми)

Т.Й. Іжак

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Наказом МОН України від 06. 11. 2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», вищим начальним закладам запропоновано розробити та запровадити з 1-го вересня 2017 року освітні програми та навчальні плани згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту», з врахуванням змін в Законі України «Про освіту».

ОП 014 Середня освіта (Географія) розроблена проектною групою кафедри географії та туризму закладу вищої освіти Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. До розроблення ОП залучені науково-педагогічні працівники кафедри географії та туризму та інших кафедр, які забезпечують освітній процес спеціальності інституту, а також внутрішні та зовнішні стейкхолдери. Програма постійно вдосконалюється проектною групою відповідно до змін нормативних документів, вимог суспільства та ринку праці, пропозицій внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів.

Освітня програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій і *встановлює*:

- обсяг і термін навчання бакалаврів;
- загальні компетентності;
- фахові компетентності за спеціальністю;
- перелік та обсяг навчальних дисциплін для набуття компетентностей освітньої програми;
- вимоги до структури навчальних дисциплін.

Освітня програма використовується для:

- розроблення навчальних планів та робочих навчальних планів;
- складання програм навчальних дисциплін і практик, змісту індивідуальних завдань;
- формування індивідуальних планів студентів;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- акредитації освітньої програми;
- зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
- атестації бакалаврів спеціальності 014 Середня освіта (Географія);
- професійної орієнтації здобувачів фаху.

Користувачі освітньої програми:

- здобувачі вищої освіти, які навчаються в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II;
- викладачі Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, які здійснюють підготовку бакалаврів спеціальності 014 Середня освіта (Географія);
- екзаменаційна комісія;
- приймальна комісія Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.

1. Профіль освітньої програми бакалавра спеціальності 014 Середня освіта (Географія)

1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти	Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
Ступінь вищої освіти та назва спеціальності мовою оригіналу	Бакалавр 014 Середня освіта (Географія)
Офіційна назва освітньої програми	Освітня програма Середня освіта (Географія)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Географія)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалаврасередньої освіти, одиничний, 240 кредитів ЄКТС; термін навчання 3 роки 10 місяців
Кваліфікація	Бакалавр середньої освіти, вчитель географії закладу середньої освіти
Цикл/рівень	НРК України –6 рівень; QF-EHEA –перший цикл, EQF-LLL –6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта
Мова(и) викладання	Українська, угорська
Термін дії освітньої програми	Донаступної акредитації
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedri/kafedra-heohrafiyi-ta-turizmu/dokumenti-ta-materiali/
2. Мета освітньої програми	
<p>Забезпечення фундаментальної теоретичної і практичної підготовки для набуття здатності виконувати професійні знання та обов'язки науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі шкільної географічної освіти, педагогіки та методики сучасної середньої освіти; формування у студентів особистісних якостей, загальнокультурних (універсальних, загальнонаукових, соціально-особистісних, інструментальних тощо), і загальнопрофесійних компетенцій; розвиток навичок їх реалізації у сфері культурно-просвітницької діяльності, застосування сучасних інформаційних технологій та психологічних методів у професійної діяльності вчителя географіїЗОШ; підготовка студентів до продовження навчання на другому (магістерському) рівні.</p>	
3. Опис предметної області	

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p>01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Географія)</p> <p>Об'єкти вивчення та діяльності: сфера освіти/педагогіка.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних виявляти та ефективно розв'язувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми інноваційного та наукового характеру в галузі шкільної географічної освіти, педагогіки та методики сучасної середньої освіти; формування здатності студентів до викладацької діяльності, вирішення завдань з географічної освіти, у тому числі організації навчально-виховного процесу із застосуванням інформаційних засобів навчання, здатність володіти і застосовувати у професійній діяльності дві мови (українську, угорську).</p> <p>Освітня програма враховує специфічні цілі ЗВО, а саме: розвиток конкурентоспроможності та інноваційності регіону.</p> <p>Інструменти та обладнання: сучасні прилади та устаткування для наукових досліджень; ІТ-технології та відповідні комп'ютерні засоби.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-професійна програма орієнтована на академічну підготовку здобувача та ґрунтується на теоретичних знаннях і практичних дослідженнях з педагогічних та психологічних дисциплін, сучасного стану географічної науки України та світу. Акцентує увагу на здатність застосування методів навчання і виховання, практичні проблеми у сфері виховання дітей шкільного віку, орієнтує на подальшу фахову самоосвіту.</p> <p>Програма спрямована на формування базових теоретичних та практичних знань та вмінь в області сучасної географії, професійної кваліфікації для викладання географії в середній школі; розвиток компетентностей наукового дослідження, а також компетентностей, необхідних для комунікації та співпраці.</p> <p>Об'єктами вивчення є методика викладання географії; педагогічні та організаційно дії, спрямовані на підвищення навчально-виховного рівня; нормативно-правових документів, забезпечення їх реалізації і контролю.</p>

<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Формування та розвиток професійних компетентностей для здійснення діяльності вчителя географії, природознавства та основ економіки.</p> <p>Ключові слова: бакалавр, освітній процес, середня школа, географія, компетентнісненавчання географії, педагогічна майстерність.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Унікальністю програми є те що вона спрямована на підготовку фахівців, які після завершення навчання в основному ідуть працювати в школи національної меншини. Тому особливістю програми є вивчення методики викладання в школі українською і угорською мовами (у регіоні працює понад 100 шкіл з угорською мовою викладання).</p> <p>Програма скерована на вивчення фахових та психолого-педагогічних курсів, проходження педагогічних та навчально-польових практик, передбачає вивчення сучасних Інтернет-ресурсів, шляхів організації формального та неформального навчання. Вона органічно поєднує в освітньому процесі предметну (теоретичні знання та практичні уміння з географії) та психолого-педагогічну (володіння інноваційними технологіями навчання географії) підготовки.</p> <p>В ЗУІ відповідно до освітньої програми викладання ведеться державною мовою, угорською мовою, англійською мовою. З усіх цих мов для студентів існують також додаткові безкоштовні курси.</p>
<p>Академічні права випускників</p>	<ul style="list-style-type: none"> - можливість навчання на наступному, магістерському рівні у споріднених галузях знань; - доступність освітніх програм, дослідницьких грантів та стипендії (у тому числі і за кордоном), що містять додаткові освітні компоненти; - набуття сучасних кваліфікацій у системі післядипломної освіти.
<p>4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</p>	
<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Робота за фахом (вчитель географії) у загальноосвітніх навчальних закладах (школах, ліцеях, гімназіях тощо) різних форм власності.</p>

	<p>Фахівець має право обіймати такі посади згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України (КЛАСИФІКАТОР ПРОФЕСІЙ ДК 003:2010 із змінами, затвердженими наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 18 серпня 2020 року № 1574:</p> <p>2320/25157 Вчитель середнього навчально-виховного закладу</p> <p>2320 Викладач професійного навчально-виховного закладу</p> <p>2320 Викладач професійно-технічного навчального закладу</p>
Професійні права	- вчитель географії закладу загальної середньої освіти
Характер роботи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Викладання в закладах середньої освіти. 2. Організаційно-методична та адміністративна робота, яка пов'язана з організацією освітнього процесу в загальноосвітньому навчальному закладі. 3. Робота у загальноосвітніх навчальних закладах усіх типів на посадах директора, заступника директора з навчальної, виховної роботи, методиста. 4. Робота на посаді завідувача практики (виробничої, навчальної).
Подальше навчання	Має право продовжити навчання на другому освітньо-науковому рівні вищої освіти, на отримання післядипломної освіти, підвищення кваліфікації, академічної мобільності.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Викладання передбачає проведення лекцій, семінарських та практичних занять, самостійної роботи з можливістю консультацій з викладачем, підготовка бакалаврської роботи; проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні, саморозвиваючі, колективні та інтегративні технології навчання. Студентоцентроване і проблемно-орієнтоване навчання з набуттям компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у професійній галузі.</p>
Оцінювання	Контроль та оцінювання якості формування

	<p>професійних компетентностей студентів ґрунтується на системному моніторингу їх навчальних досягнень, який включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> – накопичувальну систему, що спрямована на опанування освітньої програми, що передбачає оцінювання здобувачів вищої освіти за всіма видами аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, відповідно видів контролю навчального плану підготовки; – іспити з навчальних дисциплін в усній і письмових формах; – поточне тестування; – перевірку практичних завдань, презентацій, рефератів та звітів з практик; – підсумкову атестацію у вигляді захисту бакалаврської роботи та комплексного кваліфікаційного екзамену.
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>Здатність розв’язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук та географічної науки. Розуміти сучасні тенденції географії, краєзнавства, краєзнавства та сучасних геоінформаційних технологій. Вміти застосовувати сучасні досягнення географічної науки при викладанні в середній школі. Мати розвинуті соціальні компетенції („soft skills”), які необхідні для успішного розв’язування проблем, що виникають при роботі в колективі, а також з учнями.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-2. Здатність виявляти національну й особистісну гідність, громадянську свідомість та активність.</p> <p>ЗК-3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, до використання інформаційних й комунікативних технологій.</p> <p>ЗК-4. Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень.</p> <p>ЗК-5. Здатність вибудовувати соціальну</p>

	<p>взаємодію за принципами толерантності, вирішувати конфліктні ситуації і надавати підтримку в проблемних і кризових ситуаціях.</p> <p>ЗК-6. Здатність проявляти ініціативу і приймати доцільні й відповідальні рішення в проблемних ситуаціях.</p> <p>ЗК-7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства і громадянина України.</p> <p>ЗК-8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК-9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК-10. Навички працювати автономно, в команді та в міжособистісній взаємодії.</p> <p>ЗК-11. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.</p>
<p>Фахові компетентності</p>	<p>ФК-1. Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет дослідження, місце в системі наук, значення для суспільства.</p> <p>ФК-2. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності.</p> <p>ФК-3. Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).</p> <p>ФК-4. Здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.</p> <p>ФК-5. Здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>ФК-6. Здатність до пошуку джерел географічної інформації та її наукового опрацювання і використання.</p> <p>ФК-7. Здатність розуміти та пояснювати</p>

	<p>особливості фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язки у ландшафтах та біогеоценозах.</p> <p>ФК-8. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах.</p> <p>ФК-9. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки між природним середовищем та суспільством, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.</p> <p>ФК-10. Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей.</p> <p>ФК-11. Уміння організувати роботу учнів за рівнями засвоєння навчального матеріалу та застосовувати методи діагностування навчальних досягнень учнів з географії.</p> <p>ФК-12. Здатність здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.</p> <p>ФК-13. Здатність до комплексного планування, організації та здійснення навчальних проєктів, підготовки аналітичної звітної документації та презентацій.</p> <p>ФК-14. Здатність застосовувати картографічні вміння та формувати вміння учнів працювати із картографічними матеріалами.</p> <p>ФК-15. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.</p>
7. Програмні результати навчання	
<p>Знання та розуміння за спеціальністю</p> <p>— спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові</p>	<p>ПРН-1. Знати та розуміти основні концепції та загальну структуру географічної науки, предмет її дослідження, місце в системі наук, етапи історії розвитку географії.</p> <p>ПРН-2. Знати і вміти застосовувати</p>

<p>здобутки у сфері професійної діяльності або галузі</p> <p>—критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань, які є основою для оригінального мислення та проведення досліджень</p>	<p>географічну термінологію й номенклатуру при характеристиці природно-територіальних та суспільно-територіальних комплексів різних просторових рівнів.</p> <p>ПРН-3. Пояснювати основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їх компонентів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.</p> <p>ПРН-4. Знати, розуміти і вміти застосовувати в професійній діяльності картографічний метод та елементи геоінформаційних технологій.</p> <p>ПРН-5. Пояснювати особливості Землі як планети і аналізувати склад і будову геосфер, характеризувати перебіг процесів, які в них відбуваються.</p> <p>ПРН-6. Знати і розуміти основи наукових знань із геології, геоморфології, метеорології, гідрології, біогеографії та ландшафтознавства, і застосовувати знання в процесі навчання географії в школі.</p> <p>ПРН-7. Знати і розуміти основи наукових знань із соціально-економічної географії України та світу і географії населення, і застосовувати знання в процесі навчання географії в школі.</p> <p>ПРН-8. Пояснювати зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом антропогенних чинників, усвідомлювати наслідки діяльності людини у довкіллі в контексті концепції сталого розвитку суспільства.</p> <p>ПРН-9. Знати і застосовувати психолого-педагогічні основи навчання і виховання учнів, педагогічної майстерності вчителя.</p> <p>ПРН-10. Застосовувати методи діагностування досягнень учнів, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.</p> <p>ПРН-11. Знати і застосовувати сучасні теоретичні та практичні основи методики</p>
--	---

	<p>навчання географії в загальноосвітній школі на засадах компетентнісноорієнтованого підходу.</p> <p>ПРН-12. Уміти самостійно вести польові природознавчі, фізико-географічні й суспільно-географічні дослідження, необхідні для організації практичних занять із географії в школі та для позашкільної роботи.</p> <p>ПРН-13. Уміти відбирати, обробляти і аналізувати інформацію із різних джерел, використовувати інформаційні й комунікативні технології, оволодівати сучасними знаннями упродовж життя.</p> <p>ПРН-14. Здійснювати спілкування рідною, державною та іноземною мовою на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.</p>
<p>Уміння</p> <p>— спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур</p> <p>— здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах</p> <p>— здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності</p>	<p>ПРН-15. Уміння застосовувати базовий поняттєвий і концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення.</p> <p>ПРН-16. Уміння формувати уявлення про методологію та методи наукових досліджень.</p> <p>ПРН-17. Уміння вести польові фізико-географічні й суспільно-географічні дослідження, виконувати виміри і спостереження основних параметрів географічного середовища, необхідних для формування предметних компетентностей з географії в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.</p> <p>ПРН-18. Уміння характеризувати ландшафти і біогеоценози, пояснювати їх особливості, чинники формування і взаємозв'язки.</p> <p>ПРН-19. Уміння встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку.</p> <p>ПРН-20. Уміння здійснювати відбір, аналіз і представлення географічної інформації, використовуючи різноманітні візуальні засоби та картографічні методи (в тому числі – за допомогою інформаційних технологій).</p> <p>ПРН-21. Уміння підготувати та редагувати тексти зі спеціальності рідною та державною</p>

	<p>мовою.</p> <p>ПРН-22. Володіти однією з іноземних мов на рівні, необхідному для роботи з навчально-методичною літературою.</p> <p>ПРН-23. Уміння аналізувати навчальні програми з географії та природознавства для планування основних видів навчальної діяльності учнів.</p> <p>ПРН-24. Здатність розробляти і технологічно конструювати уроки різних типів, впроваджувати інноваційні технології, та оцінювати їх результативність.</p> <p>ПРН-25. Уміння формувати в учнів здатність користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі.</p> <p>ПРН-26. Уміння застосовувати методи діагностування досягнень учнів.</p> <p>ПРН-27. Здатність особисто дотримуватися під час польових і виробничих практик екологічних цінностей та формування в учнів відповідального ставлення до природи.</p> <p>ПРН-28. Здатність поважати культурних цінностей і традицій місцевого населення під час краєзнавчих екскурсій і туристичних походів та формування в учнів поваги до них.</p> <p>ПРН-29. Уміти працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії.</p>
<p>Комунікація зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються</p>	<p>ПРН-30. Уміння спілкуватись, включаючи усну та письмову комунікацію українською, угорською та іноземною мовами.</p> <p>ПРН-31. Здатність налагоджувати міжособистісну взаємодію з різними суб'єктами педагогічного спілкування.</p> <p>ПРН-32. Знання психології комунікацій та вміння застосовувати методи впливу.</p> <p>ПРН-33. Здатність демонструвати належний рівень професійної підготовки і загальної культури.</p>
<p>Автономія і відповідальність — управління робочими або навчальними процесами, які є</p>	<p>ПРН-34. Самостійна організація процесу навчання упродовж життя.</p> <p>ПРН-35. Забезпечення рівноправного,</p>

складними, непередбачуваними та потребують стратегічних підходів – відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів	справедливого освітнього середовища, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціальних особливостей.
---	---

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	<p>Якісний склад науково-педагогічних працівників, які здійснюють підготовку бакалаврів освітньо-професійної програми 014 Середня освіта (Географія), відповідає ліцензійним умовам. Освітній процес забезпечують науково-педагогічні працівники кафедр інституту, серед яких доктори, кандидати наук, професори, доценти, старші викладачі.</p> <p>Викладачі, що забезпечують реалізацію даної програми, мають відповідну базову освіту, необхідну кількість публікацій у фахових, наукометричних виданнях, беруть активну участь у науково-практичних конференціях різного рівня (міжнародних, всеукраїнських, регіональних). Всі науково-педагогічні працівники проходять підвищення кваліфікації відповідно до укладених графіків.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення професійної підготовки бакалаврів освітньо-професійної програми 014 Середня освіта (Географія) відповідає ліцензійним умовам. Освітній процес здійснюється в спеціалізованих кабінетах з мультимедійним обладнанням, з використанням інструментів та обладнання, необхідних для навчання географії в середній школі, та в спеціалізованих лабораторіях із сучасним оснащенням. Приміщень, що використовуються у навчальному процесі, відповідають санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки. Соціально-побутова інфраструктура та кількість місць в гуртожитках відповідає вимогам.</p>
Інформаційне	Інформаційне та навчально-методичне

<p>Навчально-методичне забезпечення</p>	<p>забезпечення професійної підготовки бакалаврів освітньо-професійної програми 014 Середня освіта (Географія) відповідає ліцензійним вимогам. Освітні компоненти програми забезпечені навчально-методичними комплексами, до складу яких входять робочі програми, конспекти лекцій, методичні вказівки та рекомендації для виконання практичних та семінарських завдань, рекомендації для виконання самостійної роботи, каталоги ресурсів тощо (у тому числі електронні версії); лабораторіями інформаційних технологій; фаховими кабінетами/лабораторіями; пакетами спеціалізованих ліцензованих програм.</p> <p>Студенти користуються фондами бібліотеки інституту, мають доступ до електронних посібників, періодичних видань, довідкової літератури.</p>
--	--

9. Академічна мобільність

<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Студенти можуть брати участь у програмах національної кредитної мобільності. Порядок організації програм академічної мобільності та порядок визнання результатів навчання учасників програм встановлюють: «Положення про академічну мобільність студентів Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II».</p>
--	--

<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Студенти можуть брати участь у програмах міжнародної кредитної мобільності згідно з укладеними угодами між ЗУІ та закладами вищої освіти щодо програм академічної мобільності студентів. Порядок організації програм академічної мобільності та порядок визнання результатів навчання учасників програм встановлюють: «Положення про академічну мобільність студентів Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II».</p>
---	--

<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</p>	<p>Не передбачено.</p>
--	------------------------

10. Форми атестації здобувачів вищої освіти

<p>Форми атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Комплексний кваліфікаційний екзамен з профільюючих дисциплін та кваліфікаційна</p>
---	---

<p>Вимоги до кваліфікаційної роботи</p>	<p>бакалаврська робота.</p> <p>Кваліфікаційна робота має передбачати дослідження одного з актуальних питань географічної науки або методики викладання географії в школі, та демонструвати вміння автора використовувати надбані компетентності та результати навчання, логічно, на підставі сучасних наукових методів викладати свої погляди за темою дослідження, робити обґрунтовані висновки і формулювати конкретні пропозиції та рекомендації щодо розв'язаної задачі, а також підтвердити схильність автора до наукової або практичної діяльності.</p> <p>Об'єктами дослідження можуть бути явища і процеси природного та суспільного середовища, а також педагогічні методи та проблеми.</p> <p>Кваліфікаційні роботи перевірятимуться на плагіат.</p> <p>Вимоги до змісту, обсягу і структури кваліфікаційної роботи визначаються закладом вищої освіти.</p> <p>Теми кваліфікаційних робіт бакалаврів оприлюднені на дошці оголошень кафедри географії та туризму.</p>
<p>Вимоги до атестаційного екзамену</p>	<p>Екзамен має оцінити рівень досягнення результатів навчання, визначених цією освітньою програмою.</p>
<p>Вимоги до публічного захисту (демонстрації)</p>	<p>У процесі публічного захисту претендент ступеня бакалавра повинен показати уміння чітко і упевнено викладати зміст виконаних досліджень, аргументовано відповідати на запитання і вести наукову дискусію.</p> <p>Доповідь студента повинна супроводжуватися презентаційними матеріалами та пояснювальною запискою, призначеними для загального перегляду.</p> <p>Ухвалення екзаменаційною комісією рішення про присудження ступеня бакалавра, присвоєння професійної кваліфікації та видачу диплома бакалавра за результатами підсумкової атестації студентів оголошуються того самого дня після оформлення в установленому порядку протоколів засідань екзаменаційної комісії.</p>

Загальний обсяг обов'язкових компонентів:	180	
Загальний обсяг вибірових компонентів:	60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	240	

2. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність

Вимоги до попереднього рівня освіти здобувачів

Особа має право здобувати ступінь бакалавра на основі повної загальної середньої освіти, а також ступеня молодшого спеціаліста, ступеня бакалавра, здобутого за спорідненою спеціальністю (напрямом підготовки), за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань.

Обсяг програми за рекомендованою та вибірковою частинами

Обсяг освітньо-професійної програми становить 240 кредитів ЄКТС. Загальна, професійна та практична складова обов'язкової частини програми становить 180 кредитів ЄКТС (75%). Обсяг вибіркової частини студентів – 60 кредитів ЄКТС (25%).

Розподіл обсягу програми за видами навчальної діяльності

№	Вид навчальної діяльності	обсяг, кред.
1.1.	ОБОВ'ЯЗКОВА ЗАГАЛЬНА ПІДГОТОВКА	12
OK1	Історія та культура України	3
OK2	Історія та культура угорського народу	3
OK3	Філософія	3
OK4	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3
1.2.	ОБОВ'ЯЗКОВА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА	132
OK 5	Сучасні інформаційні технології в географії	3
OK 6	Психологія	4
OK 7	Педагогіка	6
OK 8	Сучасна українська географічна термінологія	3
OK 9	Методика навчання фізичної географії	5
OK 10	Методика навчання економічної та соціальної географії	4
OK 11	Методика навчання регіональних географічних дисциплін	4
OK 12	Загальне землезнавство	6
OK 13	Астрономічна географія	4
OK 14	Картографія з основами топографії	5
OK 15	Геологія	5
OK 16	Геоморфологія	5
OK 17	Метеорологія і кліматологія	6
OK 18	Гідрологія	5
OK 19	Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства	3
OK 20	Біогеографія	3
OK 21	Ландшафтознавство	3
OK 22	Основи наукових досліджень в географії	4
OK 23	ГІС	5

№	Вид навчальної діяльності	обсяг, кред.
ОК 24	Основи суспільної географії	4
ОК 25	Географія світового господарства	5
ОК 26	Географія населення	5
ОК 27	Охорона навколишнього середовища	4
ОК 28	Фізична географія України	5
ОК 29	Економічна і соціальна географія України	6
ОК 30	Фізична географія материків і океанів	11
ОК 31	Регіональна економічна і соціальна географія	12
	Курсова робота	
1.3.	ОБОВ'ЯЗКОВА ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ТА АТЕСТАЦІЯ	36
ОК 32	Навчальна польова фізико-географічна практика	3
ОК 33	Практика з організації краєзнавчої та країнознавчої роботи в школі	3
ОК 34	Педагогічна практика	21
ОК 35	Переддипломна практика	3
ОК 36	Атестація	3
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		180
Загальний обсяг вибірових компонентів:		60
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240

3. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та статті 16 Закону України «Про вищу освіту». Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Закарпатському угорському інституті імені Ф.Ракоці II, що оприлюднений на сайті інституту за адресою: http://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2019/11/Pol_yak_osv_ZUI_2019.pdf.

Система забезпечення якості освітньої діяльності ЗВО та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів і процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників ЗВО;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників у формі стажування або проходження курсів підвищення кваліфікації з одержанням відповідного підтверджувального документа не рідше ніж один раз на п'ять років або шляхом захисту дисертації;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, рівні вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ЗВО і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення якості освітньої діяльності ЗВО та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням ЗВО оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

4. Вимоги до структури програм дисциплін, практик, індивідуальних завдань

Результати навчання бакалавра визначаються за видами навчальної діяльності, як конкретизація програмних (інтегративних) результатів навчання в програмах навчальних дисциплін, практик, індивідуальних завдань і застосовуються як критерії відбору необхідних змістових модулів та відповідних навчальних елементів.

Зв'язок освітньої програми з програмами підготовки за видами навчальної діяльності забезпечує якість вищої освіти на стадії проектування.

Програма дисципліни має визначати також загальний час на засвоєння, форму підсумкового контролю, перелік базових дисциплін, вимоги до

інформаційно-методичного забезпечення, вимоги до засобів діагностики та критеріїв оцінювання, вимоги до структури робочої програми дисципліни.

5. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Випускна атестація здійснюється оцінюванням ступеню сформованості компетентностей. Форма атестації – виконання комплексного кваліфікаційного іспиту та захисту бакалаврської роботи із присвоєнням освітньої кваліфікації бакалавр зі спеціальності 014 Середня освіта (Географія). Атестація здійснюється відкрито та публічно.

6. Терміни навчання за формами

Очна форма – 3 роки 10 місяців, заочна – 3 роки 10 місяців.

7. Структурно-логічна схема

Послідовність навчальної діяльності здобувача за очною формою навчання (денна):

Семестр	Види навчальної діяльності
I 30 кр.	Дисципліни загальної підготовки – 3 кред. Дисципліни професійної підготовки – 27 кред.
II 30 кр.	Дисципліни загальної підготовки – 3 кред. Дисципліни професійної підготовки – 19 кред. Дисципліни вільного вибору студента – 8 кред.
III 30 кр.	Дисципліни загальної підготовки – 3 кред. Дисципліни професійної підготовки – 19 кред. Дисципліни вільного вибору студента – 8 кред.
IV 30 кр.	Дисципліни професійної підготовки – 16 кред. Дисципліни вільного вибору студента – 8 кред. Практична підготовка та атестація – 6 кред.
V 30 кр.	Дисципліни професійної підготовки – 19 кред. Дисципліни вільного вибору студента – 8 кред. Практична підготовка та атестація – 3 кред.
VI 30 кр.	Дисципліни професійної підготовки – 13 кред. Дисципліни вільного вибору студента – 8 кред. Практична підготовка та атестація – 9 кред.
VII 30 кр.	Дисципліни професійної підготовки – 13 кред. Дисципліни вільного вибору студента – 8 кред. Практична підготовка та атестація – 9 кред.
VIII 30 кр.	Дисципліни загальної підготовки – 3 кред. Дисципліни професійної підготовки – 9 кред.

Дисципліни вільного вибору студента – 12 кред.
Практична підготовка та атестація – 6 кред.

Послідовність навчальної діяльності здобувача (вивчення обов'язкових освітніх компонентів):

		Семестр								
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Шифри навчальних дисциплін	OK 1	OK 2								
			OK 3							
									OK 4	
	OK 5		OK 23							
	OK 14									
	OK 12, OK 13, OK 15	OK 16, OK 17, OK 18	OK 19	OK 20, OK 21	OK 32	OK 27, OK 30	OK 28, OK 30	OK 33, OK 34		
			OK 22							
	OK 6	OK 7	OK 7	OK 9, OK 34	OK 10, OK 34	OK 34			OK 34	OK 11
			OK 24	OK 25	OK 26, OK 27				OK 29, OK 31	OK 31
							OK 8			

8. Прикінцеві положення

Освітня програма оприлюднюється на сайті інституту до початку прийому на навчання до ЗВО відповідно до Правил прийому.

Відповідальність за впровадження освітньої програми та забезпечення якості вищої освіти несуть завідувач випускової кафедри та гарант ОП за спеціальністю.

9. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

- ESG http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
- ISCED (МСКО) 2011
– <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>
- ISCED-F (МСКО-Г) 2013 –
<http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>
- TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>
- Булава Леонід. До проекту Стандарту й Освітньо-професійних програм спеціальності 014 Середня освіта –

<http://education-ua.org/ua/component/content/article/19-blogi/tema-1/659-do-proektu-d erzhavnoho-standartu-vyshchoyi-osvity-y-rozrobky-osvitno-profesiynykh-prohram-zi-s petsialnosti-014-serednya-osvita>

6. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
7. Національний глосарій 2014
–http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf
8. Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010 // Видавництво "Соцінформ", – К.: 2010.
9. НРК - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
10. Перелік галузей знань і спеціальностей
–<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
11. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти. Постанова Кабінету міністрів України № 898 від 30 вересня 2020 р. – <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zag alnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
12. Професійний стандарт за професіями “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)”. Розробник: Міністерство освіти і науки України – <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>
13. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>
14. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд
–http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf
15. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації
–http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf

Матриця відповідності визначених ОП результатів навчання та компетентностей

Таблиця 2

Програмні результати навчання	Компетентності																									
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності											Спеціальні (фахові) компетентності													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ПРН 1.	+	+	+	+	+							+			+		+	+	+	+						
ПРН 2.	+			+				+	+		+			+	+		+	+	+	+					+	+
ПРН 3.	+	+									+		+	+	+	+	+	+	+	+						+
ПРН 4.	+			+							+				+		+								+	
ПРН 5.	+	+													+	+	+		+							
ПРН 6.	+										+	+	+	+	+	+		+			+	+			+	
ПРН 7.	+		+	+							+		+	+	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+
ПРН 8.	+	+	+			+		+			+	+			+				+			+		+		+
ПРН 9.	+					+	+	+	+	+	+	+			+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 10.	+		+		+	+	+		+	+	+	+			+				+		+	+	+	+	+	
ПРН 11.	+			+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 12.	+			+							+	+				+		+	+	+		+		+		+
ПРН 13.	+			+	+												+								+	
ПРН 14.	+		+	+	+	+		+	+	+	+				+		+							+		
ПРН 15.	+	+									+	+		+	+							+				
ПРН 16.	+	+		+	+		+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+				+	+	
ПРН 17.	+	+		+			+		+		+	+				+						+		+		
ПРН 18.	+	+									+	+		+	+	+		+		+					+	
ПРН 19.	+	+									+			+	+	+		+		+					+	+
ПРН 20.	+			+							+	+					+							+	+	
ПРН 21.	+				+			+	+	+		+		+		+						+		+		
ПРН 22.	+			+	+					+	+		+		+		+									
ПРН 23.	+	+					+				+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 24.	+					+		+		+	+											+	+	+	+	
ПРН 25.	+	+						+			+			+	+										+	
ПРН 26.	+					+	+				+	+											+	+		+
ПРН 27.	+		+		+			+			+			+		+		+	+	+						+
ПРН 28.	+		+		+	+		+								+			+	+						+

ПРН 29.	+		+			+	+				+						+						+	+	+				
ПРН 30.	+		+	+	+			+	+	+							+		+	+	+	+				+			
ПРН 31.	+		+			+	+	+	+	+	+													+	+	+	+		+
ПРН 32.	+		+			+	+				+														+	+	+		
ПРН 33.	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+									+	+	+			
ПРН 34.	+			+	+		+				+							+								+			
ПРН 35.	+		+			+		+																	+	+	+		